

Matkailun merkityksestä Etelä-Pohjanmaalla

5.5.2023

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa tehtiin vuonna 2022 selvitys Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudellisista vaikutuksista vuosilta 2019-2021. Julkaistussa selvityksessä arvioitiin Etelä-Pohjanmaan matkailun volyymiä, tulo- ja työllisyysvaikutuksia ja niiden kehittymistä. Selvityksen aineistoina olivat pääasiassa Suomen viralliset matkailutilastot ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttama laaja Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvitys 2021.

Matkailulla on yhteiskunnallisesti merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Välitön vaikutus syntyy matkailuyritysten liikevaihtoon ja samalla luo niihin työpaikkoja. Välillistä vaikuttavuutta vastaavasti saadaan tavaroiden ja palvelujen tulovirroista toimittajayrityksissä ja myös näiden yritysten työntekijöistä. Lopuksi vaikutukset näkyvät yritysten menestymisenä, kaikkien kuntien verotuloissa ja työllisyysasteessa.

Matkailueurot Etelä-Pohjanmaalla

Matkailukysyntä sisältää maakunnassa vierailleiden matkailijoiden tuotteisiin ja palveluihin käyttämää ja tänne jäävää euromäärää. Matkailun kokonaiskysyntä on noussut tasaisesti 2013 vuoden 238 miljoonasta eurosta vuoden 2019 huippukysyntään 291 miljoonaan euroon (Kuvio 1). Kuuden vuoden matkailukysynnän kasvu oli 53 miljoonaa euroa.

Matkailukysynnän kaikkien aikojen parhaan vuoden 2019 jälkeen korona osui ikävästi juuri matkailukysyntään. Sen tuoma lasku Etelä-Pohjanmaalla oli kotimaisessa matkailukysynnässä peräti noin 60 miljoonaa euroa (v. 2019; 269 M€ => v. 2020 (ennakkotieto); 211 M€), ja ulkomaisessa matkailukysynnässäkin laskua oli noin 12 miljoonaa euroa (22 M€ => 10 M€).

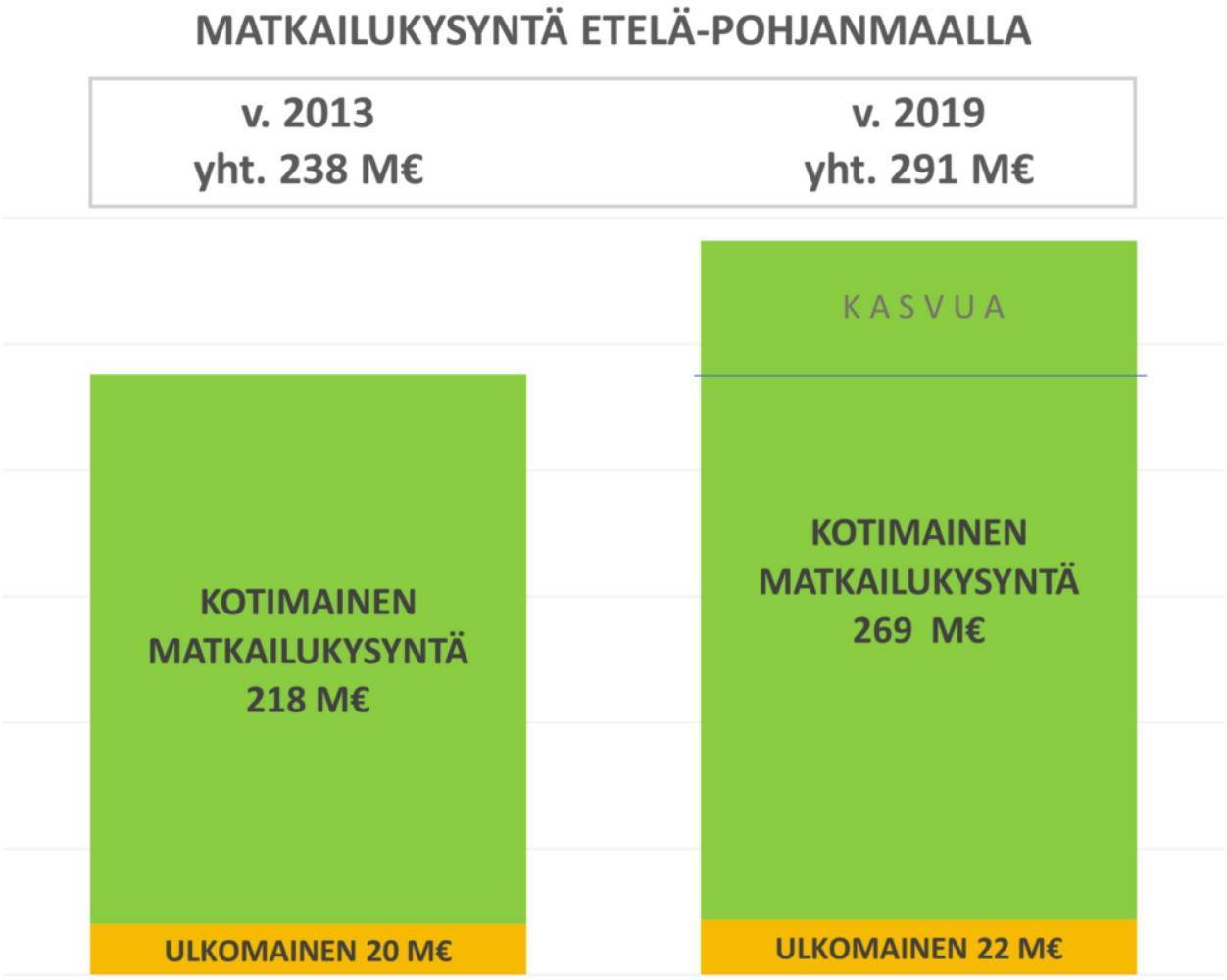

Kuvio 1. Matkailukysyntä Etelä-Pohjanmaalla v. 2013 ja 2019.

Etelä-Pohjanmaalla merkittäviä ympärivuotisia matkailukohteita lukuisien muiden kohteiden lisäksi ovat Veljekset Keskinen Tuurissa, Ideapark ja Aaltokeskus Seinäjoella, Kuortaneen Urheiluopisto, Ähtäri Zoo ja kesäkohteena PowerPark Kauhavalla. Kesä-heinäkuulle sijoittuvat valtakunnan tasollakin isot yhteensä kymmeniä tuhansia kävijöitä keräävät tapahtumat, kuten Tangomarkkinat, Provinssi, Vauhtiajot, Solar Sound Festival Seinäjoella sekä Nummirock Kauhajoella ja Ilmajoen Musiikkijuhlat Ilmajoella. Monella Etelä-Pohjanmaan tapahtumalla on takanaan jopa vuosikymmenien yhtäjaksoinen historia ja iso vakituisten kävijöiden joukko.

Majoitusta maakunnassa

Etelä-Pohjanmaan majoituskapasiteetti on pysynyt viimeiset reilun 10 vuotta melko stabiilina vaihdellen noin 1700 ja 2000 huoneen välillä. Huoneiden käyttöaste on jo vuosia ollut maakunnassa yli 40 %. Ensimmäinen koronapandemiavuosi toi melkoisen notkahduksen huonekäyttöasteeseen. Tuolloin vuonna 2020 se oli 35 %, mutta nousi sitten seuraavana vuotena jo takaisin vakiotasolleen. Korkeimmillaan käyttöaste on sen mittausaikana ollut vuosina 2011 (45,6 %) ja 2016 (45,5 %).

Rekisteröityjen yöpymisten määrä Etelä-Pohjanmaalla on ollut noin 750 000 vuorokautta per vuosi jo pitkään, lukuun ottamatta koronavuotta 2020, jolloin se putosi 600 000 vuorokauteen. Vuonna 2021 saavutettiin rekisteröidyissä yöpymisissä kuitenkin jälleen jo maakuntaan vakiintunut taso.

Kesäkuukaudet (kesä-, heinä-, elokuu) ovat maakunnan parhainta sesonkia matkailussa, silloin kertyy noin puolet koko vuoden rekisteröidyistä yöpymisistä. Vuonna 2019 kesäkuukausina rekisteröityjä yöpymisiä oli 381 000 vuorokautta, vuonna 2020 tuli notkahdus kesän ajan yöpymisiin (356 000 vrk). Vuonna 2021 kesän yöpymisten määrä nousi uudelle tasolle, pelkästään kesäkuukausien aikana rekisteröityjen yöpymisten määrä oli peräti 435 000 vrk (Kuvio 2).

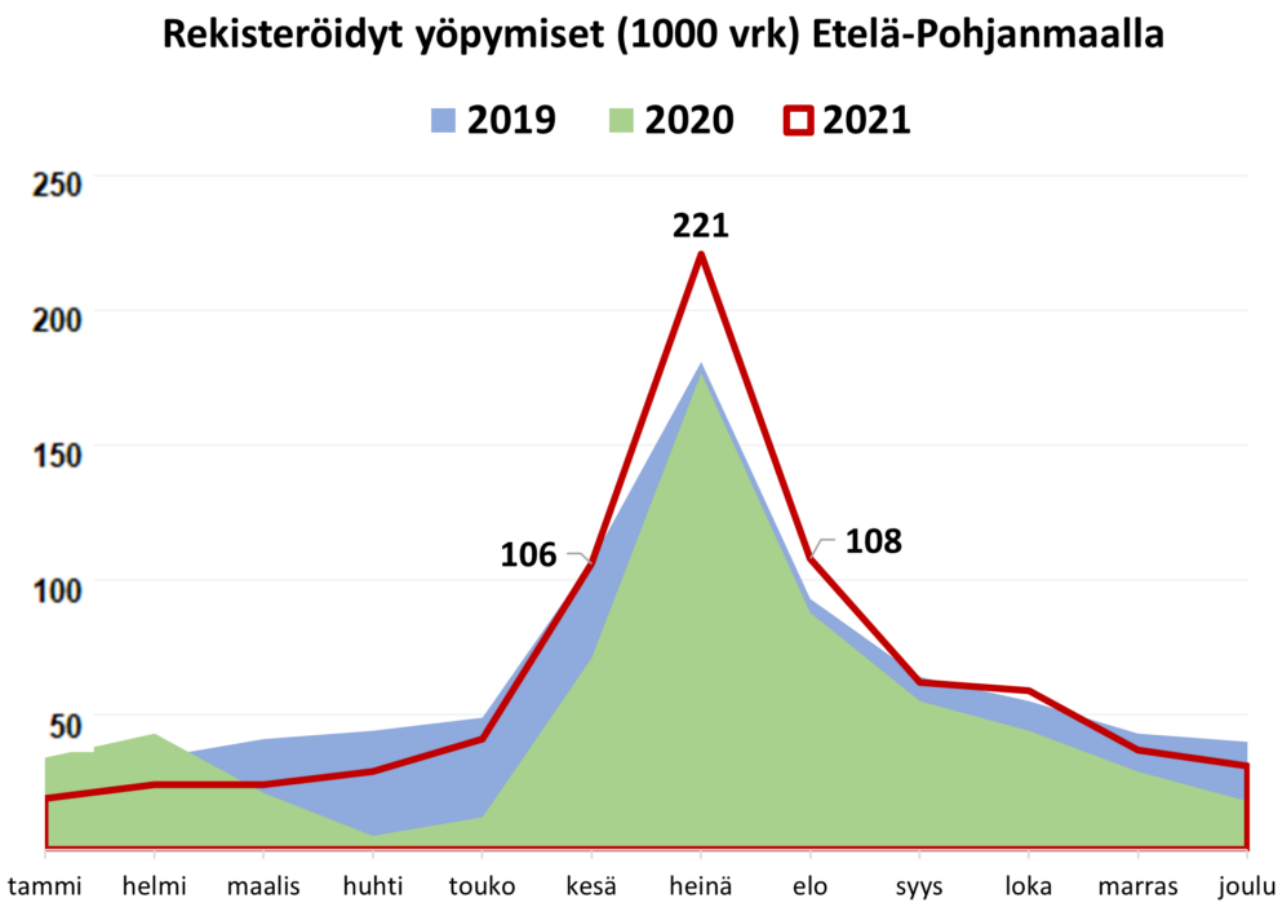

Kuvio 2. Rekisteröidyt yöpymiset Etelä-Pohjanmaalla vuosina 2019, 2020 ja 2021.

Matkailun työllistävyys

Matkailutoimialojen on laskettu työllistävän Etelä-Pohjanmaalla noin 3 150 henkilöä, jotka tekivät yhteensä noin 5,2 miljoonaa työtuntia vuonna 2019. Matkailu työllistää sille tyypillisillä toimialoilla kuten majoitus-, ravitsemistoiminta, henkilöliikenne ja -kuljetus, kulttuuripalvelut, urheilu- ja virkistystoiminta, vapaa-ajan asuminen, matkatoimistot.

Matkailulle liitännäisiksi toimialoiksi luetaan kuuluvaksi polttoaineiden vähittäismyynti ja tukkukauppa. Matkailun työllisyyslukuihin ei lasketa erityisesti majoitus- ja ravitsemisalalle tyypillistä paljon käytettyä

vuokratyövoimaa, eikä kaupan alan työpaikkoja. Siten todellinen matkailun työllistävyys on korkeampi kuin noin 3,5 % kaikista työllisistä.

Selvityksestä

Etelä-Pohjanmaan aluetaloudelliset vaikutukset, tulo- ja työllisyysselvitys vuosilta 2019–2021 oli osa Guide – Tiedolla kestävää matkailua -hanketta ja sitä on rahoittanut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus Manner-Suomen maaseudun kehittämisen Maaseuturahastosta. Raportti on luettavissa kokonaisuudessaan https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022122873930**Marja Katajavirta**
Asiantuntija TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu